

Cena pre najkrajšie múzeum na svete: Kunstsilo v Kristiansande

24.8.2026 - Henrieta Gábrišová | Slovenské centrum dizajnu

Zatiaľ čo pre Slovensko je typická istá statickosť, majestátnosť hôr a tichých dolín, mierne podnebie a pokoj úrodných nížin, pre život na juhonórskom pobreží - v regióne Sørlandet - je charakteristický pohyb. Je to miesto, kde morský vietor takmer neustále vanie z juhovýchodu, z prielivu Skagerrak a formuje nielen drsnú tvár krajiny, ale aj povahy ľudí. Vzduch nasýtený solou nám pripomína, že more je tu tým, kto v skutočnosti rozhoduje. Pre Nórov však predstavuje Kristiansand a jeho prilahlé mestečká nórsku „slnečnú riviéru“. Je to ich symbol letnej pohody zaliaty špecifickým ostrým severským svetlom.

Kristiansand však nie je len o letnej idyle. Jeho historická identita stojí na drsnej realite prístavného života - na námornom obchode, ťažkom priemysle a stavbe lodí. Kedysi tu na pobreží do neskorej noci rezonoval hluk nákladných strojov a prekladali sa tisíce ton tovaru. Práve táto silná prístavná symbolika a industriálne srdce mesta poslúžili ako základ pre zrod nového architektonického fenoménu. Keď sa dnes prechádzate po nábreží polostrova Odderøya, neprehliadnuteľnou dominantou na obzore už nie je staré silo - symbol priemyslu, ale celkom nový, belostný objekt žiariaci ako maják - Kunstsilo.

V meste s menej ako 200 000 obyvateľmi vznikla inštitúcia, ktorej úspech prekvapil nielen domácich obyvateľov, ale aj medzinárodnú odbornú verejnosť. Je to jeden z hlavných dôvodov, prečo som sa rozhodla o nej napísať. Samozrejme, nie je jediný.

Už krátko po svojom otvorení v máji 2024 stihlo Kunstsilo zarezonovať v prestížnych svetových médiách ako TIME (World's Greatest Places 2024) či v The New York Times (52 Places to Go in 2025). Prekvapenie však prišlo na konci roku 2025, keď táto vydarená rekonštrukcia bývalého skladu obilia získala prestížnu cenu Prix Versailles v sídle UNESCO v Paríži a titul „Najkrajšie múzeum sveta“.

Ako mohol takýto relatívne „malý“ projekt uspieť v obrovskej celosvetovej konkurencii? Čo za tým bolo?

Kunstsilo nechalo za sebou takých architektonických gigantov, akými sú zrekonštruovaný Grand Palais v Paríži, unikátne zvukové múzeum Audeum v Soule od Kenga Kumu, Saka Museum na Bali či Diriyah Art Futures v Saudskej Arábii, ale aj prestavby a rozšírenia známych amerických múzeí od štúdií Snøhetta a DLR Group. Už získanie tohto „architektonického Oscara“ sprevádzal moment prekvapenia. Ako totiž pre študentský magazín Unikum prezradila riaditeľka tohto múzea Maria Mediaas Jørstad, múzeum sa o cenu z vlastnej iniciatívy ani neuchádzalo: „Do takýchto súťaží sa zvyčajne prihlasujete sami, ale v tomto prípade sme to neurobili. Jednoducho si nás vybrali. Minulý jar nám oznámili, že sme sa dostali do užšieho výberu. Už len samotná nominácia bola pre nás víťazstvom. To, že sa taká vysokokvalifikovaná porota podrobne oboznámila s tým, čo Kunstsilo znamená pre mesto, je neuveriteľne inšpirujúce.“¹

Toto nečakané víťazstvo dokresľuje príbeh Kunstsila. Je to príbeh utilitárnej betónovej pamiatky, ktorá trpezlivo stála na brehu mora, kým ju architekti neprebudili k novému životu, aby nakoniec ohúrila celý svet.

Od funkcionalizmu k opätovnému využívaniu stavby: príbeh o prebudení ikony

Budova pôvodného sila na obilie z roku 1935 nebola nikdy len obyčajnou priemyselnou stavbou, hoci jej účel bol prísne utilitárny – slúžiť ako núdzová zásobáreň pre 15 000 ton obilia. Architekti Arne Korsmo a Sverre Aasland² však k návrhu sila pristúpili viac ako podoivo. Korsmo, ovplyvnený svojimi cestami po Európe a stretnutiami s veľikánmi ako Le Corbusier či Eric Mendelsohn, priniesol do Nórska čistý funkcionalistický „ošial“ (funkis). Silo, nesúce nápis AKTIESELSKAPET CHRISTIANSANDS MØLLER (KRISTIANSANDSKÉ MLYNY, AS), sa stalo ikonou moderny na juhu Nórska a jeho architektonická kvalita bola potvrdená už v roku 1939 prestížnym ocenením od Houenovho fondu.³

Pohľad na časť exteriérovej fasády múzea Kunstsilo v Kristiansande. Foto: Alan Williams

Dnešná transformácia sila, ktorá sa začala rozhodnutím mestskej rady v roku 2010 a bola podnietená darom Nicolai Tangena⁴ mestu Kristiansand v roku 2015, tak nestála len na zachovaní a záchrane jednej priemyselnej budovy. Architekti, ale aj mestská rada a donori stáli pred výzvou, ako „vstúpiť“ do pamiatkovo chránenej funkcionalistickej ikony. Ako to celé vyriešiť a pritom nezničiť „ducha“ pôvodného sila? Barcelonský architektonický tím z Mestres Wåge Architectes pochopil, že kľúčom k úspechu nie je deštrukcia, ale „gjenbruk“ – filozofia opätovného využitia, recyklácia, ktorá je dnes v architektúre často silnejším gestom než akákoľvek novostavba.

Práve tento aspekt vyzdvihla aj riaditeľka Kunstsila Maria Mediaas Jørstad, keď hovorila o udelení titulu Prix Versailles 2025. Podľa nej porota ocenila prístup, ktorý uznáva architektúru chrániacu kultúrne dedičstvo, ale zároveň presadzuje princípy udržateľnosti. Prístup, v ktorom kultúra a environmentálna zodpovednosť kráčajú ruka v ruku.⁵ Kunstsilo sa tak stalo ekologickým manifestom – namiesto demolácie tisícok ton betónu prišlo k ich precíznemu spevneniu novým 20 – 25 cm hrubým plášťom a následnej „chirurgickej“ úprave vnútrajška.

Celý článok nájdete v časopise Designum 2/2026 na s. 40. Kliknite pre viac informácií o predaji časopisu Designum.

<https://scd.sk/clanky/cena-pre-najkrajsie-muzeum-na-svete-kunstsilo-v-kristiansande>